

Barcelona, 8 de Novembre de 1929

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIII - 2628 - 15 cts. - Atrassats, 30

El pagès previngut

—On va, amb paraigües? No veu que fa sol?
—Es per les fonts!

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil i grans espectacles de

JOSEP SANTPERE

Primers actors i directores, JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA
Primera actriu, MARIA FORTUNY

Avui, divendres, tarda:

Avui, a la tarda: **LA NUVIA EN CAMISA**. — Nit: **EL CLAVELL DE SANG** i els quatre actes del **TENORIO**. — Dissabte, tarda: **GENTE BIEN** i els quatre actes del **TENORIO**. — Nit: **ELS ALLOTJATS**. — Diumenge, tarda: dues obres, vuit actes. A benefici del públic, **UN MILIONARI DEL PUTXET** i els quatre actes del **TENORIO**. — Nit: **ELS ALLOTJATS**.

TEATRE TALIA

Companyia de vodevil i teatre modern

Primera actriu:

Assumpció Casals

Director: M. SALVAT.—Primeres actrius: VISITA LOPEZ, DOLORS PLA.
Primers actors: S. SIERRA i M. GIMENEZ SALES

Avui, divendres, tarda, a les 5: **DE QUI ES EL FILL?** i **LES INDECISES**. — Nit, a les deu: **TOT PER L'HERENCIA** i el formidable èxit de riure, el vodevil en 3 actes, de H. Dourdouin, **VIGILA'M LA DONA**.

Demà, dissabte, tarda a les 4,30: Estrena de la comedieta en un acte, de J. Vila Pagès, **EL SENYOR COLOM**, i reposició del famós vodevil **TOTES EN CAMISA**.

Nit, l'èxit: **VIGILA'M LA DONA**, per Visita López, Dolors Pla, M. Giménez Sales, S. Sierra i tota la companyia.

Dia 14: Estrena de **LA PRESONERA**

Diumenge, tarda i nit, extraordinaris programes.

OLYMPIA

CIRQUE D'HIVER.

Direcció: J. VENTURA GANNAU

Tots els dies i en totes les funcions, la més gran atracció de Circ: **Les foques i les nimfes de Winston** i les altres atraccions de l'èxit: **Mlle. Aminda, Catalini, Miss Regina, Louis et John Lois, Troupe Brody, Barraceta Trío, Troupe Max Teeilon, 18 Hadi-Ali, Trío Harry Holts, El joquei xinès Courtholt.**

Preus increïbles. — Es despatxa a Comptaduria.

TEATRE GOYA

Joaquim Costa, 58. — Telèfon 13946

GRAN COMPANYIA DE VODEVIL I COMEDIA

ELENA JORDI

Direcció artística: Fontanals

Avui, tarda, a les cinc:

Z I - Z I

Nit, a les deu:

El grandios èxit de l'obra en tres actes, dividits en vuit quadros, **L'ENNEMIE**, original d'André Paul Antoine, traduïda al català per Joan d'Aubach,

L'ENEMIGA DE L'HOME

(Tenorios segle XX)

TEATRE CATALA NOVETATS

Demà, tarda:

LA FILLA DEL CARMESI

El gran triomf d'En Segarra.

Nit: **ESTRENA de**

ESCOLA DE SENYORES

de Carles Sóldevila.

Diumenge, tarda i nit:

ESCOLA DE SENYORES

TEATRE NOU

Companyia de drames dirigida per l'eminent primer actor ENRIC BORRAS
Primera actriu, ENRIQUETA TORRES

Avui, nit:

La grandiosa tragicomèdia d'èxit insuperable,

LOS SEMIDIOSES

Sublim creació de l'eminent ENRIC BORRAS

TEATRE COMIC

Avui, divendres, nit, i totes les nits, a les deu:

Butaques, a 5 ptas. Seients, a 2 ptes.

Exit sensacional del Meravellós espectacle

CLEOPATRA

La revista de les senyores.

Formidable triomf de Vicens Pardo, Isidre Roselló, Cèlia Albareda. Ovacions delirants als eminents dansarins Marcelle Maury, Ernest Ricaux. Grandios èxit del famós modista Max Weldy, dels celebrats escenògrafs Morales, Batlle i Amigó.

"El qui té Blenorragia (Purgacions) és perquè vol"

Quan esteu cansats de medicar-vos sense trobar millora, o bé no assoliu un complet guariment de vostra Blenorragia en qualsevol de les seves manifestacions (uretritis, prestatitis, cistitis, artritis, gonocèciques, gonorrea crònica, o «gota militar», etc., etc., de l'home, i (vaginitis, metritis, leucorrea, fluxos, etc., etc.), de la dona; exigiu al vostre farmacèutic els acreditats

Catxets Neisserinos

i obtindreu un ràpid i perfecte guariment de la vostra malaltia, discretament i sense molèsties.

De venda: *Barcelona*, SUAÑA, Escudillers, 8; BELTRAN, Junqueres, 11; *Reus*, SOLER, Llovera, 26 i Centres d'específics.

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les **BLÉNORRAGIES** (purgacions) **GONORREES** i tots els altres **FLUXOS** de les vies urinàries, per **CRONIQÜES** que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL
Comte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El periodista i el filantrop

Un bon dia, millor encara, una bona nit, donat que "El Noticiero Universal" surt als vespres, Alfred Romea, periodista cultíssim de qui no se sap què admirar més, si la seva sensibilitat artística o la seva cavallerívola companyonia, publicà una informació patètica sobre l'actual estat miseriós de l'Hospital Clínic. Un senyor barceloní — hem dit un senyor, fixin-s'hi bé que hem dit un senyor —, amagant el nom, remet al director de l'esmentat rotatiu un xec d'un milió de pessetes. Els altres diaris donen el nom, però ell desitja romandre en l'incògnit.

Quan tothom malparla de l'eficàcia de la premsa, quan tothom considera els periodistes uns panxacontentes i als diaris uns pobres fulls aclaparats d'anuncis i gasetilles, l'article d'un periodista dóna un milió de pessetes a l'Hospital Clínic. Perquè si elogiós és el gest després de qui davant d'un quadro dramàtic treu de la cartera un milió, elogiós és la gesta del periodista que, barrejant l'emoció i la gràcia; l'interès i la grapa professional, aconseguix que un home es desfaci d'una quantitat semblant. Nosaltres no hem conegut l'època en què es deia que un article podia tombar un ministeri. Però el gest després d'un senyor ens tornà Palè. Això vol dir que encara el full de diari té una eficàcia sobre la multitud. Cal saber moure la ploma, donar als articles el to just de la passió o de l'excitació benèfica, per tal que la gent s'adoni de la realitat. Calprofitar, doncs, el bé que els periodistes tenim a les nostres mans.

Ara bé; el gest del senyor generós, encara que això sigui una redundància, perquè ésser senyor ja implica generositat, demana imitadors. O, almenys, tothom ha sortit dient que calen imitadors. La gent no sembla decidida a ésser senyora. Com diu el nostre Santiago Rusiñol, abans que fer comèdies de senyors, cal crear els senyors. I a casa nostra no en tenim gaires. D'haver-n'hi uns quants, les coses anirien més ben repartides. Tenen un sentit sumptuari de la vida mentre paguen els altres; quan és cosa pròpia, estalvien.

La moda de la filantropia no ha posat arrels a casa nostra. De quan en quan, surt un milionari o dos, que han fet els diners, una vegada, fent de "negreros", un altre donant un cop de borsa, en el que molts altres hi han deixat la pell o el crèdit i la fortuna, que fa un petit

dispendi per tal d'aconseguir un títol nobiliari, una creu, un càrrec públic... etc. Hi ha gent que, per haver organitzat una cursa de braus, els han donat un títol. Però allò que se'n diuen filantrops, no n'hi ha gaires.

Quan es flairava la revolució francesa, els nobles de la Cort de Versalles sentiren la necessitat d'ésser filantrops. Es posà de moda. D'això, En Lluís Capdevila, especialitzat en aquests estudis, en sap molt. Necker, un gran ministre monàrquic, volgué deturar la marxa ascendent del moviment revolucionari que es flairava, amb un corrent filantròpic cada vegada més intens. Tothom volia despendre's d'una part del que tenia, per a demostrar el seu amor al proïsme, especialment al proïsme pobre. Però la filantropia no era ja la medicina que necessitava la "malaise" del país. La gent pobra ja no es conformava amb els llonguets, sinó que volia els "croissants" que Maria Antonieta els oferí despectivament una tarda al Louvre.

Quan neix una ona de filantropia, vol dir que la gent no està gaire ferma en el seu lloc. Tan fàcil que fóra evitar moltes angúnies amb una mica de cordialitat... És inútil pregar. Si els més devots, amb la temença de l'infern o la prometença del cel, esmicolen les seves caritats més o menys magnífiques, sempre que el picant de la vanitat els volta, què faran els egoistes de tota mena?

Per això, quan un senyor, tot un senyor, en lloc de donar cèntims per a subscripcions més o menys necessàries i llampants, per a curses de braus, balls de disfresses benèfics; tes de moda al Ritz, sota el signe d'una creu de color de sang, etc., dóna un xec amb tota senzillesa i es molesta perquè el seu nom surt a la conversa pública, mereix un tribut d'admiració col·lectiu. Heu-vos ací un aristòcrata sense saber-ho; heu-vos ací un senyor...

Francisc MADRID.

AMERICA O TORTOSÍ?

No està aclarit encara, d'una manera definitiva, quin fou el bressol de Colom.

No resultarà, encara, que era americà?

Aleshores quedarien plenament justificades les paraules que l'autor d'un drama històric posa en boca del gran navegant:

"—Voy a descubrir las Américas!"

Tanmateix, a Tortosa, tenen una prova documental d'una força definitiva: al museu de la ciutat de l'Ebre hom conserva, en efecte, una sabata de Colom, una estu-penda i monumental sabata...

TUT-AN-HAMEN I EL SENYOR CAMBÓ

El senyor Cambó experimenta, més que cap altre català, l'atracció de l'Orient. El que pot la força de la sang! Els seus orígens jueus són ben indiscutits i indiscutibles.

Ara ha marxat cap a Egipte, on restarà fins el Nadal vinent, i on alternarà la companyia de les mòmies amb la de les odalisques.

Es diu que, a la seva tornada, podria donar una nova versió del "Càntic dels Càntics". Allò que escrivia Salomó: "Els teus pits són millors que el vi", té trastornat l'illustre líder de la Lliga. No obstant, sembla que es contentarà per no escandalitzar el seu amable crític de "La Veu" ni fer insubordinar el seu Estat major.

Així, i com no pot estar-se d'escriure — un fenomen "biològic" com qualsevol altre —, diu que, pels Reis, publicarà un llibre que es titularà així, si fa o no fa: "Els factors econòmics de la vida de Tut-an-hamen".

Hi ha expectació.

UNA ACTITUD POC DIGNA

Salvador Vilà és un artista del qual ja us he parlat altres vegades. Avui ho tornaré a fer, car mai es parla prou d'un artista, sobretot avui que els diaris sols tenen lloc per a l'exaltació de la guita i la clatellada.

Salvador Vilà és un ceramista exquisit, de temperament original i personalíssim. A qui no conegui la seva obra, aquestes paraules poden semblar-li un xic massa fortes. Qui no hagi vist els plats i les bujoles d'aquest artista, pot desconfiar de l'elogi. Qui conegui la seva obra, però, trobarà aquest elogi i aquestes paraules plenament justificats.

Ara ha celebrat Salvador Vilà una exposició d'algunes obres noves al saló d'Els Blaus, de Sarrià. Que jo sàpiga, cap dels nostres crítics d'art — i en això s'assemblen quelcom als crítics literaris — n'ha dit paraula.

Uns mesos enrera, Salvador Vilà celebrà una exposició a les benemèrites Galeries Dalmau, i li passà el mateix.

Per què aquest silenci? Per què aquest silenci odiós? Es menyspreu? Es incomprensió? Jo no m'explico aquesta actitud davant l'obra d'un jove; d'un jove que treballa amb entusiasme, amb fe. Del silenci, d'un quant temps ençà, hom n'ha fet una arma odiosa i vil. Una arma que el crític no té dret a usar. El crític ha d'ocupar-se, imparcialment i amb dignitat — sense ferir, sense insultar — de totes aquelles obres noves que li presentin: les bones, les mediocres i les equivocades. En no fer-ho així, manca a la seva obligació. Sobretot, quan hom ha elogiat obres francament dolentes, pel sol fet d'haver-les creat un senyor qualsevol del clan, del grupet.

Aquest silenci, aquesta indiferència, fan que hom les atribueixi a incomprensió, a mesquinesa, a manca de cordialitat i generositat. I fan que hom tingui de la crítica un concepte veritablement llastimós.

AGREDOLÇOS

COSES DE GINEBRA

La Societat de Nacions tindrà, molt aviat, el seu palau, un magnífic palau. Però, cosa curiosa: és ara, precisament ara que ja ha estat posada la primera pedra de la seva seu de Ginebra, als deu anys de la seva existència, que els membres de la Societat exterioritzen llur defecció per aquella ciutat suïssa.

Invoquen contra ella el preu elevat de la vida i, sobretot, la cruesa del clima. Aquests dies, per exemple, amb motiu d'una conferència internacional, els diplomàtics sud-americans, no volent de cap de les maneres exposar-se a les hivernals inclemències ginebrines, s'han negat a acudir a Ginebra. Així és que, la conferència, es reunirà a París.

Però aquests èxodes costen cars. Cal traslladar un nombrós personal que cobra dietes extraordinàriament oneroses. Cal transportar una gran quantitat de material i tota la documentació de les secretaries.

El que és més car, tanmateix, i més pintoresc, és el trasllat de la taula del Consell. Es una taula feta a mesura perquè tots els membres hi càpiguen folgadamente, i sense que cap d'ells hagi de romandre en un lloc secundari. Perquè, quin afront per a la nació que fos representada en un d'aquests llocs!

I una taula així no es troba en cap indret. Vet aci per quin motiu el Consell no s'aventura mai sense ella. Aquest moble, però, de dimensions insospitades, costa, com diem, un ull de la cara cada cop que hom l'ha de tragar. El seu darrer trasllat a Madrid pujà a la bagatella de 10.000 francs suïssos.

Sigui com sigui, a Ginebra o fora de Ginebra, la Societat vol tenir també, ultra el seu palau, el seu emblema. Fins ara, els seus membres, no tenen uniforme. Es per aconsolar-se'n que volen l'emblema? Potser l'uniforme el tindran algun dia — unes casaquetes de pingüins amb molts de daurats —. Potser sí... Però, aleshores, l'"esperit de Ginebra" haurà de fugir de Ginebra.

Sortosament, d'això de l'uniforme, no en sabem res encara. Però sí de diverses temptatives per a donar una senyera a la S. D. N. Els membres d'alguns estats no s'hi avenen, per creure que la senyera lesionaria la sobirania de les individualitats nacionals. D'altres, per contra, n'hi ha que volen fer de la S. D. N., seguint el criteri del mateix Wilson, un Super-Estat, i voten perquè en tingui. Però no havent-hi unanimitat, no hi haurà senyera.

Hi haurà emblema, tanmateix. Un concurs — internacional, naturalment — ha estat obert. Es tracta d'una insígnia per al trauc de l'americana — o de l'smoking, si voleu—. L'autor de la insígnia premiada se'n durà un bon nombre de francs suïssos.

Què idear, però, que sigui escaient? "Una insígnia, direu, per als membres de la Societat de Nacions, que és la Societat de la Pau? Doncs no res millor que una branqueta d'olivera!"

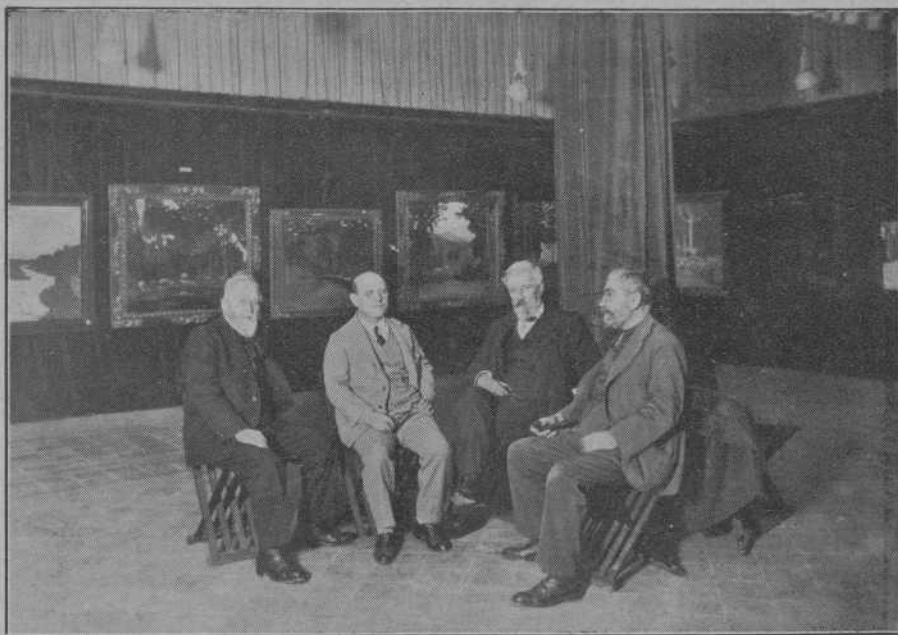
L'olivera, certament, és un bell arbre. Es, encara, un arbre prestigiós, amb un prestigi mitològic, clàssic, però, no ho oblidem, essencialment mediterrani. No convé, per consegüent, a la universalitat de l'Associació ginebrina.

Cal cercar una altra cosa. Una data, un estel, un arc de Sant Martí, quelcom que no fereixi les susceptibilitats nacionalistes. Cal posar-hi molt d'esment: no fos cas que l'emblema de la pau es converteixi en un motiu de guerra.

Els artistes inseparables exposen, com cada any, a càn Parés

Escultura
Enric Clarassó

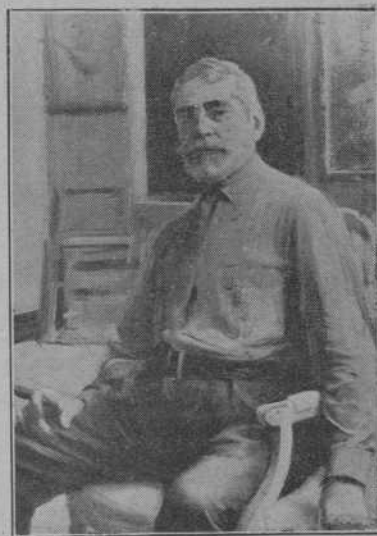

En Clarassó, En Pau Casals, En Rusiñol i En Casas conversant abans d'inaugurar-se l'Exposició als Establiments Maragall.

La Devesa (Girona)

Santiago Rusiñol

Auto-retrat
Ramon Casas

El torneig a l'antiga...

Aspectes de la setmana

CASTANYES, BOLETS I MORTS

Les velles castanyeres, arrecerades per les cantonades, donen la impressió de la tradició confitada.

El fum lleu que s'escapa de la torradora és com el "tipicisme" que fuig gradualment de l'esperit modern dels homes.

En arribar al temps de les castanyes, hom ha de pensar forçosament en els morts, com conseqüència lògica de les mateixes.

Ningú s'explicaria castanyes sense morts, ni morts sense castanyes; és una cosa que el temps fa anar constantment aparellats.

Aquest any la temperatura ha fet un tort a la gent humil que compta amb la popular collita dels bolets, per atendre llurs necessitats.

La pluja tardana, el fred prematur, i, finalment, el vent, segons diuen els entesos, han "llançat per terra" la collita.

La gent de ciutat, però, no hi perdrà res; sortirà, com cada any, a fer la costellada, única finalitat pràctica que té per ells la collita; en canvi, la gent del camp, esguardarà el bosc, melangiosament o desesperadament, segons les necessitats de cada u.

Temps enrera, en la diada dels morts, hi havia pena de la vida, com es diu vulgarment, en transitar per les carreteres. Tots els pobles llençaven les campanes al vol, i l'esperit més fort sortia impressionat d'aquell concert

feréstec que els vius ofrenaven als morts; més temps enrera no era permès transitar.

Avui si no fos "Don Juan Tenorio" i les corones que hom veu passar camí del camp del repòs, amb una ostentació hipòcrita, ningú se'n recordaria.

La diada ha perdut, com totes les tradicions, consistència; l'esperit ample i liberal s'imposa amb una impetuositat impossible d'aturar.

Ho sentim pels morts, però que no s'alarmin, que els qui sincerament vulguin recordar-los no han d'esperar un dia determinat, puig que el sentiment pot ésser veritable i espontani tot hora.

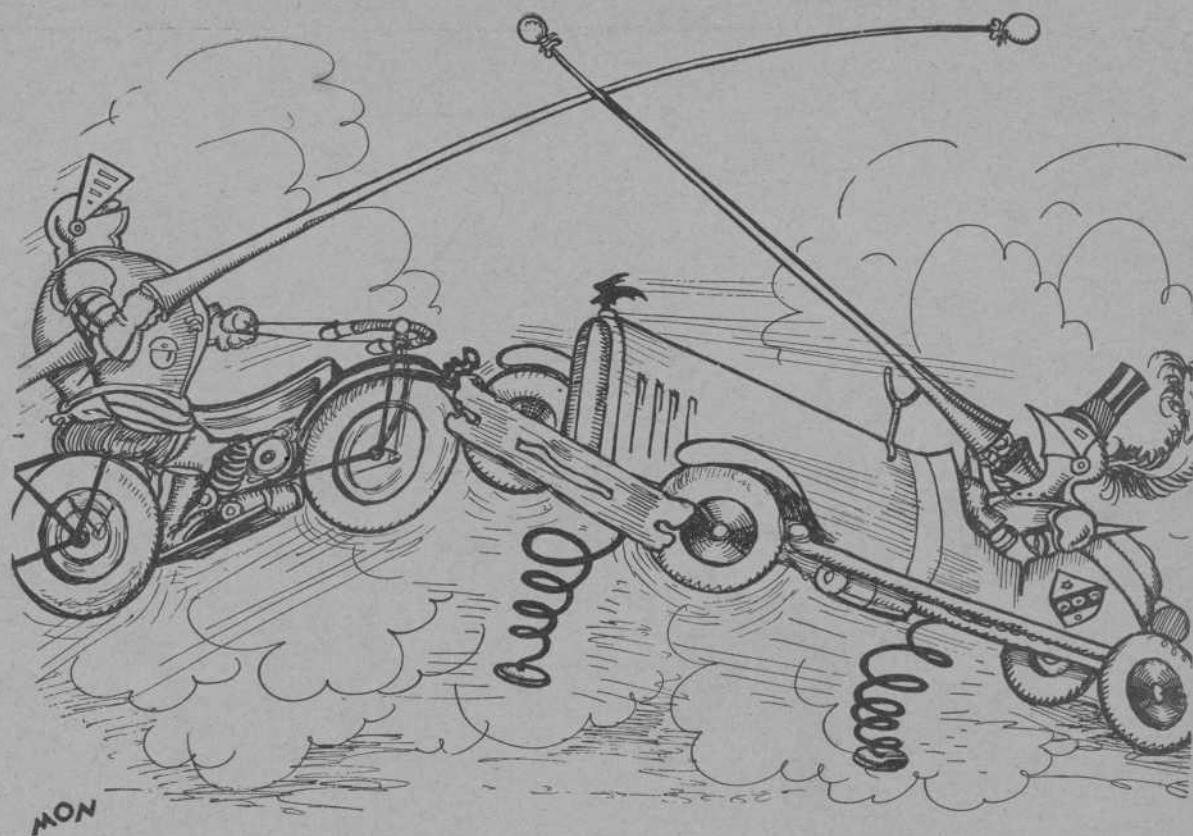
DOMÈNEC COLOMER

Animes grisenques

"EL SORGE"

De ferreny, ho era, a fe de Déu, aquell tros d'home: li deien "sorge" perquè, lliure del servei militar, però servant-ne encara l'uniforme, va donar-se a conèixer a la gent del districte cinquè. Tot seguit la seva popularitat i valentia va estendre's com una taca d'oli, i es va enfil·lar com una mongetera per damunt de totes les valenties reconegudes fins llavors. Quan el "sorge", bo i esmolant-se el ganivet en la sola de l'espardenya, deia somrient, intrigant: "Avui hi haurà jaleio", o bé: "Avui farem broneta", el melic dels homes del barri es feia invisible; les dones no sortien de casa aquell vespre, i els guardes de seguretat ja sabien que aquella nit hi hauria algú. "herido en riña, por un desconocido que se dió a la fuga".

Les dones hi feien cua al cor del "sorge"! Sempre el cor femení s'ha deixat guanyar per les gestes heroiques.

i el de la moderna

i en aquest aspecte, el nostre heroi tenia més història que el Cid.

Es clar que no tot eren ganàncies en el diari de les seves grandeses; força claret ho manifestava aquella cicatriu, aquell *trajecte* amb bifurcacions i tot, que li anava en sentit diagonal de l'ull dret fins arran de boca... i que li donava al rostre aquell caire entre feréstec i simpàtic...

¿Voleu que us conti com va ésser que li duplicaren la galta dreta? Oh!, va tenir molta gràcia... Veureu!

El "sorge" i el seu rival es van lligar per les cames: l'esquerra del "sorge" amb la dreta de l'altre, ganivet en mà. Així no hi havia perill de perdre el temps, ni de perdre l'enemic de vista.

Les coses, o es fan o no es fan. Un jurat integrat per la flor i la nata del districte presidia el duel: de l'acabalat "carterista" fins l'humil escurabutxaques; més enllà dos o tres dones vigilarien la policia i farien de "camilleres" si fos precis.

Som-hi? Som-hi!

Zas! cop de ganivet a l'espai per part del "sorge". (L'altre era més lleuger que un xanguet) Zas! amb precisió automàtica, el "sorge" rep un *viatge* de la ferramenta de l'altre, que se li emporta mitja cella...

El digne jurat aprova o desaprova, amb crits, amb "oles", com si es tractés d'una baralla de galls mallorquins; les dones, per primera vegada en la seva vida, murmuren una oració... i vigilen.

Però com que en el món tot s'acaba, i aquella situació no podia durar gaire, heu-vos ací que el rival del nostre home diu: "Per la teva mareta, "sorge", i a temps que tracta de distreure'l amb el matern record, zas!! li allarga un cop de ganivet a l'ull dret que li arriba fins a flor de

llavi, i que gairebé li deixa totes les dents al descobert.

Però el "sorge" no dorm, encara que tingui motius per a desmaiar-se, i en sentir-se ferit al rostre, respon amament: "Per la teva filleta!", i zas! zas!! zas!!, s'atipa de donar-li ganivetades a tort i a dret, com si en comptes d'adreçar-les a un home de carn com ell, les clavés a un indefent matalàs de borra.

* * *

El reialme del "sorge" va durar poc, i no perquè el destronés un altre home, no; va ésser un microbi qui el va destronar, *l'espiroqueta pàl·lida*, regal abundant d'una xicota admiradora de les valenties d'aquell home.

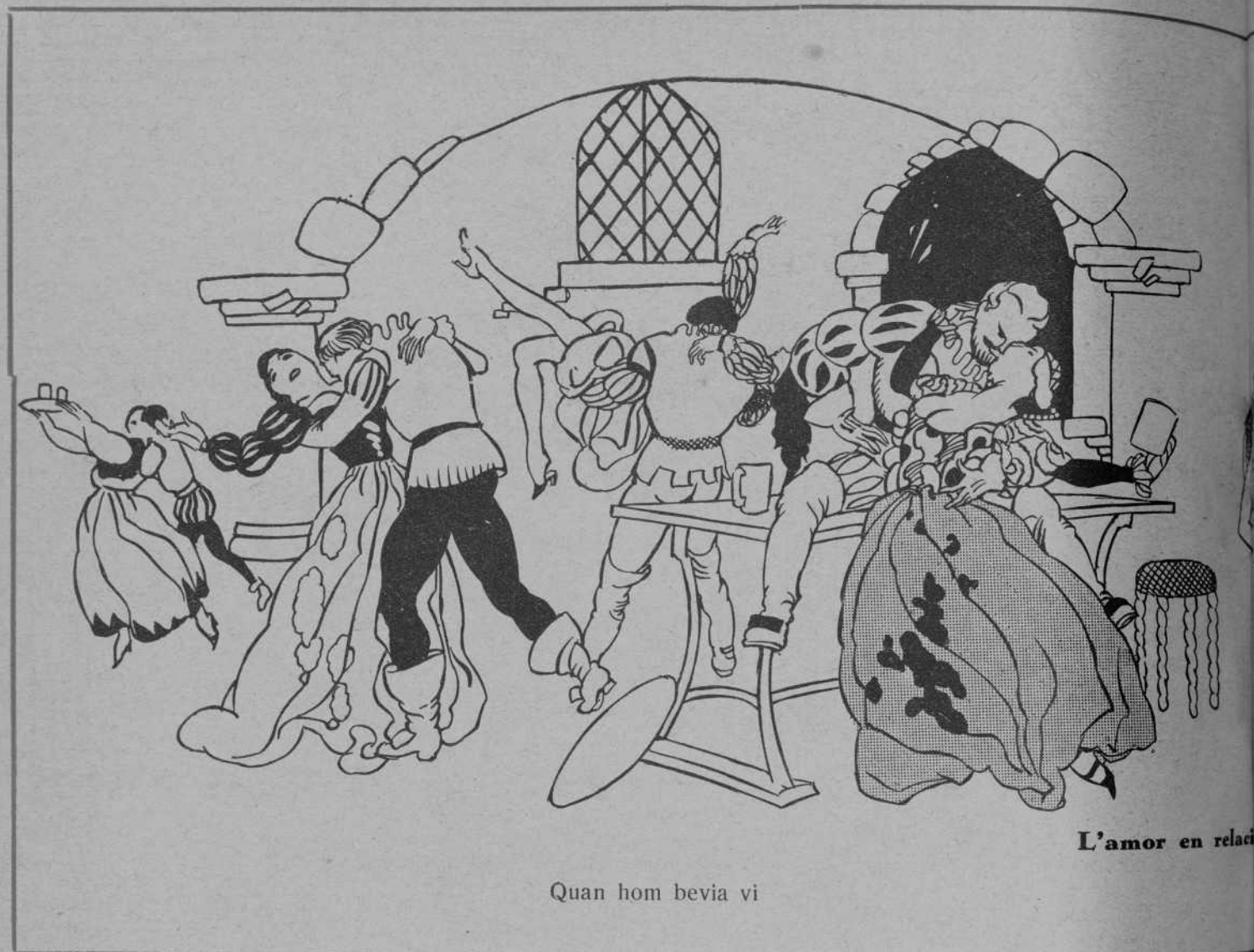
Avui el "sorge" no és res: és clar que encara serva aquella veuassa i aquell posat, i fins aquella *recta* en ple rostre; però a dintre no hi té res; es creu home de veritat, i precisament per això ja no vol ganivetades ni *jaleos*: i tot perquè la dels *espiroquetas* li ha donat un fill: un fill que sembla de "sèrie", prim, llarg, ploraner, lleig... I ara, em fa riure el "sorge", quan bo i posant-li les calces humitejades, li diu: "tu sí que m'has acabat els "quartos, fill meu. Maleitsiga! Si fossis més gran, et *zumbaria*... fill de... ta mare!

FRANCESC OLIVA

Pere Coromines a l'Ateneu Barcelonès

El nostre amic Pere Coromines ha obert el nou curs de l'Ateneu Barcelonès, del qual ha estat reelegit president.

Donà una conferència interessantíssima, en dita obertura de curs. La seva paraula docta i brillant fou acollida per la nombrosa concurrència amb grans aplaudiments.

L'amor en relació

Quan hom bevia vi

Art i Artistes

SALA PARÉS

Els jardins d'En Rusiñol, de tal veritat que són, semblen irrealment i han trastocat l'ordre de les coses; mai direu, en veure un dels seus quadros, que és el jardí de tal banda; però si l'atzar us porta a un dels llocs triats pel mestre, direu tot seguit: "Mira, un jardí d'En Rusiñol". Això descriu per si sol una obra, que, de tan complexa, necessitaria per a descriure-la una vida més llarga i més intensa que la del mateix pintor.

D'aquella pintura revolucionària que va ésser la primera investida per enderrocar la tècnica i la concepció carinclona dels pintors anteriors i que ha posat marge als atreviments dels ignorants que sense talent ni traça volen seguir enderrocant, però sense construir res de bo, n'ha quedat un art que, avui per avui, és lo més representatiu de casa nostra.

Diríeu que els jardins que ara exposa En Rusiñol són els mateixos de cada any, si a la tònica general de les pintures us ateníeu; però l'encís i la serena bellesa de cada tela us corprenen de cop, tal com si mai haguéssiu vist

aquells passeigs ombrívols i aquelles meravelloses rotondes plenes de taques de sol en mig dels xiprers retallats.

Com sempre, En Ramon Casas acompanya En Rusiñol en l'Exposició d'ara. Els seus claustrés d'enguany són, potser, un xic més afinats que els de l'any passat, però sense llevar gens de força a la pintura, tan encertada com sempre i dibuixats amb aquella mà de mestre que féu els dibuixos que enriqueixen avui el nostre museu.

L'auto-retrat del pintor és també digne d'En Casas, i els paisatges vénen a completar l'Exposició dels dos companys d'art i de glòries.

Ja és sabut que amb les pintures dels dos mestres de qui hem parlat havien d'anar-hi les escultures d'En Clarassó. Ningú més podria completar amb ells una Exposició, si ja des dels començaments, en què les primeres obres sortides de les seves mans feien preveure un esdevenidor d'artista de primera fila, han fet via junts.

L'escultor d'ara no ha decaigut des que féu la "Eva" que tots coneixem i la magna figura del fossar de Mont-

ací la beguda

Quan hom beu orxata

juïc. Mai podrà juntar-se un tercet d'artistes tan complet i representatiu com el que formen En Rusiñol, En Casas i en Clarasó.

La pintura d'En Rafael Benet és quelcom de complicat i difícil d'encabir en les definicions comprimides a què ens força l'espai minvat d'una crítica feta a corre-cuita. Es tracta d'un pintor que cuida fins al detall la composició dels seus paisatges, sense fer-los perdre la frescor i l'espontaneïtat d'una obra d'impressió personal i de gran delicadesa de visió.

Té paisatges d'una frescor i d'una qualitat de colorit dignes d'un pintor ingenu, però acabats i polits amb tota la ciència d'un tècnic consumat. Sap sentir les inquietuds d'un avençat i forçar-les dintre les normes que cap clàssic rebutjaria; és, en fi, un pintor fet i que arribarà a tenir un lloc preeminent i propi entre els bons artistes de la nostra època.

GALERIES DALMAU

Una exposició força interessant és la inaugurada el passat dissabte en aquestes Galeries. Hi han obres força apreciades d'En Basiana, Carbonell, Costa Claret, Gau-

sachs, Grau Sala, Homs, Miró, Papiol, Planells, Sucre, Torres Garcia i Vilà. I unes pintures i dibuixos de Joaquim Biosca, dignes de tots els elogis.

BORIEL

Discos

Bohemios, lletra de Perrin i Palacios, música del mestre Vives. — En veritat, no caldria que us haguéssim donat tants detalls. ¿Qui no ha vist aquesta obra teatral? Potser sense exageracions és l'obra que s'ha representat més vegades: prop de les vint-mil.

Hi ha algú que en doni més?

Si haguéssim de triar un tros de la partitura de "Bohemios", no sabríem pas com fer-ho, no sabríem quin triar. Tots ells plens d'una melodia airosa, selecta.

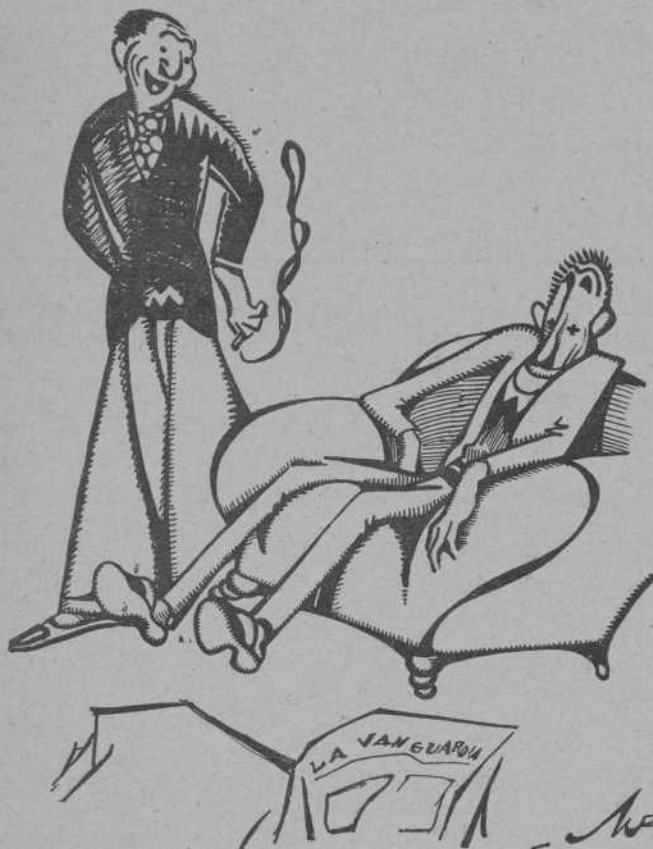
La casa "Gramofono" ha tingut el bon encert d'impressionar "Bohemios" amb els següents intèrprets: Elisa de Franco, que té una veu d'àngel; Empar Romo, Tino Folgar, Rafael Diaz, l'"as" dels tenors còmics; Enric Sagi-Barba, Magriñà, López, Vidal.

L'Orquestra Simfònica del "Gramofono", molt ben ajustada, sota la direcció del mestre Gelabert.

BAMBI

Ell. —Et juro que ets la meva primera núvia.
Ella. —I la Liki?
Ell. —Oh, aquesta ha estat l'última!

—Què et sembla això del pànic a la Borsa de New-York?
—Trobo que aquest pànic ha estat degut a un excés de valors.

Butlletins del Temps, J. M. López-Picó. Publicacions de "La Revista".

López-Picó és un dels nostres més estimats poetes. La seva poètica ens sembla una de les més pures, de les més nobles, de Catalunya. I una de les més singulars.

Tan interessants com la seva poesia, són aquests Butlletins d'anotacions crítiques que, amb certa periodicitat ens ofrena López-Picó: *Entre la crítica i l'ideal, L'endemà de cada dia, Moralitats i pretextos, Fulls d'almanac*. I ara aquests *Butlletins del temps*.

Hom diu que el crític no pot ésser apassionat. Jo no ho crec així. L'obra d'art no pot crear-se en fred. I López-Picó eleva la crítica a categoria d'obra d'art. Si hi ha passió en aquests *Butlletins del temps*—i sí que n'hi ha—, és passió per la intel·ligència i per la bondat.

Cal pensar una cosa. J. M. López-Picó és un escriptor francament ortodox. Noblement ortodox, però. Mireu amb quin respecte — respecte en el qual hi ha una tendra pietat — tracta a Cristòfor de Domènec, escriptor francament heterodox.

En aquests Butlletins, López-Picó hi posa passió. La passió — que no equival, en aquest cas, a encengament, a negació de la intel·ligència — és amor, és fe, és entusiasme. Abominem sempre de tots aquells que treballen en un estat de fredor. L'obra freda és sempre estèril.

En aquests butlletins crítics, ultra una gran finor d'esperit, ultra una sagaç clarividència, hi ha també un noble alè de poeta. Fins quan condemna, la crítica de López-Picó — tota comprensió i claretat — no és negativa.

Aquests apunts crítics que López-Picó ha escrit amb la mirada clavada a Europa, però amb el cor ben arrelat a Catalunya, es llegeixen amb el mateix pler que si es tractés d'un llibre de versos. I és que tenen música de vers.

El Kaiser Guillermo II, per Emil Ludwig.

Es tracta d'una biografia — completíssima — del famós vençut a la Gran Guerra — gran per què? —, des del seu naixement fins al seu exili.

Es una biografia que té tot l'encís i l'interès de les millors novel·les. Sobre el Kaiser hi ha revelacions sensacionals que han ajudat a esclarir la figura complicadíssima del darrer emperador d'Alemanya.

Emil Ludwig, temperament formidable d'escriptor — autor també d'un magnífic estudi, tal vegada el més just, el més ben vist, de Napoleó — ha escrit amb el seu *Guillem II*, un dels millors llibres del nostre temps.

Després d'haver-lo llegit, i d'haver llegit el de "Napoleó", Emil Ludwig se'ns apareix com un esmicolador d'emperadors. Esmicolador en el sentit d'endinsar-se en una vida, de sorprendre'n tots els pensaments, tots els sentiments: fins els més secrets. Emil Ludwig, un dels més pulcres artistes de la paraula escrita, tracta sempre amb grandesa les figures dels seus biografiats. Es el Miquel Angel de la ploma. Recorda un xic el Carlyle de "The French Revolution". Hi han acusades influències de l'autor d'"Els herois" i de "Sartor Resartus" en aquestes biografies d'Emil Ludwig.

No diem això — naturalment! — per a desmerèixer l'obra d'Emil Ludwig. Al contrari: ho diem per avalorar-la i en sentit de suprem elogi.

Aquest estudi de "Guillem II" caldria tractar-lo amb atenció i extensió. L'atenció li hem posat tota. L'extensió no ens és possible donar-li-la, car disposem de poc espai.

L'obra, esplèndidament editada, és traduïda directament de l'alemany per Carles Guerendiain. La traducció és revisada per Ricardo Baeza.

El llibre no pot mancar en tota biblioteca.

NOTULES

ALTRES LLIBRES REBUTS

Los que teníamos doce años, novel·la. E. Glaeser. Editorial Centit.

La musa popular i La corona anyal. Poesies de Francesc Mas i Abril.

El Preceptor, L'Esparver, Abans que l'honor..., L'amor i l'art, Flor de cabaret, i La puntaire de la costa, obres de teatre del jove escriptor Tomàs Ribas i Julià, en les quals apunten grans aptituds per al conreu de l'art dramàtic.

Venus i els bàrbars. Aquest és el títol de la darrera novel·la de Lluís Capdevila.

ALPHA.

Novembre

Novembre fredolíc, sense cap fulla.

Novembre neguitós, sense cançó.

Per passà el temps, la vella pren l'agulla,
o es mira el Món pels vidres del balcó.

Novembre sense flors i sense aromes
i caminant de cara a un temps més cru.
Perd el canari les primeres plomes,
i el test dels pensaments s'ha quedat nu.

Els somnis falaguers de primavera
Déu sap, en ple Novembre, on tenen llit!...
La noia tendra s'ha quedat com era,
la casadora té el cor més petit.

Per molts anys!... mes de sucres i castanyes,
avar de llagrimetes i oracions;
no són les teves rimas mica estranyes,
per espantar les meves il·lusions.

Sóc jove. No m'aturen les nits fredes
per oblidar les copes del taulell.
Ja pot xiular el vent. No són gens bledes
mes orelles, ni tinc son al clatell.

Tingues, però, una mica de ternura
pel captaire i l'ocell, faltats de niu;
i, pel vellet que vora el foc murmura,
oh Novembre, no sies gaire viu.

JOAN JANER

El 30 de novembre, aniversari de la mort de

Francesc Layret

es publicarà el número extraordinari que

LA CAMPANA DE GRACIA

dedicarà a sa memòria

Aquell dia publicarem originals de tot el que representa esquerra catalana a casa nostra

Tenim ja en poder nostre els originals tramesos per

Pere Coromines

Ex-Director d'"El Poble Català". President de l'"Ateneu Barcelonès"

Robert Castrovido

el gran periodista republicà, Ex-diputat a Corts

Lluís Nicolau d'Olwer

Ex-regidor d'"Acció Catalana". Ex-director de "La Publicitat"

Angel Samblancat

l'inquiet i aclaparant escriptor polític

Lluís Capdevila

l'aplaudidíssim autor dramàtic i culte escriptor liberal

Angel Pestaña

Ex-director de "Solidaridad Obrera"

Antoni Amador

el notable periodista polític les campanyes del qual a "El País", de Madrid i "Solidaridad Obrera" encara es recorden

Lluís Companys

el batallador polític que heretà l'acta de diputat d'En Layret

i encara hem de rebre els originals promesos per Rovira i Virgili, Gabriel Alomar, Indaleci Prieto, Andreu Nin, Joan Casanoves, Jaume Aiguadé i Miró, Lluhi, etc.

Brauli Solsona publicarà una llarga entrevista feta amb Eduard Layret, germà del malaurat polític, titulada

La vida de Francesc Layret en la intimitat i a la vida pública

Francesc Madrid publicarà també un llarg reportatge titulat

Les vint-i-quatre hores darreres de Francesc Layret

que ocuparà les dues planes centrals

No cal dir que estarà atapeït de retrats, caricatures, etc., etc.

No ens guia cap interès de lucre en editar aquest nombre de

LA CAMPANA DE GRACIA

però són tantes les cartes rebudes de corresponents forans, que advertim que admetrem comandes fins el dia 20 del corrent. Passada aquesta data, sentirem molt no poder servir les comandes que se'ns facin, ja que, donat el cost de l'extraordinari, no podem reimprimir-lo

TAMBE PREGUEM A TOTS ELS
COLLABORADORS QUE DEUEN
ENVIAR-NOS ORIGINAL, QUE HO FACIN
ABANS DEL DIA 15 DEL CORRENT

GRAN TEATRE DEL LICEU
L'ANELL DEL NIBELUNG

La temporada d'òpera de 1929-30 es recordarà per molts anys, pels tres cicles complets de la gran Tetralogia de Wagner que s'hi han donat.

El Mestre Max Von Schillings és el gran realitzador d'aquesta empresa que, com totes les coses humanes, haurà tingut defectes que no em pertoca a mi de bescantar.

Al Mestre Schillings li han dat feta tota la màquina escenogràfica, s'ha hagut de valer d'una orquestra composta d'elements que en part depenen d'altres formacions que li han disputat els dies d'assaig, i el cor, per poc interessant que sigui en la Tetralogia, com reconeix el senyor Mestre, espera una reforma.

Amb això i una tria d'uns dotze artistes alemanys, la meitat d'ells escollits a propòsit per a la gran obra, ha muntat l'"Anell del Nibelung" en cicles complets, cosa que fins ara no s'havia considerat possible en tan poc temps, i que al Liceu no s'havia pogut realitzar mai.

El Mestre Schillings ha demostrat que era un home d'una profunda comprensió de l'estructura wagneriana, gran animador dels conjunts orquestrals, batuta de puny segur per a la conducció de masses que una preparació deficient feia propenses a la dispersió.

En aquest setmanari no podem fer més, ni podem dir més, en fer l'elogi d'un director d'orquestra. Tampoc volem fer culpable ningú especialment de les deficiències que el Mestre Schillings ha hagut de superar, perquè, ben al contrari, reconeixem que són degudes a les circumstàncies en què s'ha de dar la gran òpera a Barcelona, amb un teatre gravat amb l'enorme censal de la propietat privada i sense cap organisme estatal ni municipal que subvencioni, com és degut, les representacions d'art.

Entre els artistes que han cantat l'obra, hem de parlar, en primer terme, del tenor Lauritz Melchior, que en els seus papers de Sigmund i Siegfried ha estat correcte en l'expressió, sobri en el gest, i d'una potència de veu, robusta i voluminosa en les notes greus, ardida i alta en els aguts, ben ajustada a la concepció musical de la Tetralogia.

Emmanuele List ha estat sempre notable com actor i com a cantant en els seus papers de Fafner, Hunding i Hagen, sobretot en el darrer. Josef Groenen ens ha dat un noble tipus de Wotan, que en el segon acte de la "Walkyria" sobretot sabé trobar en la seva veu tons d'una bellesa commovedora. El senyor Seydel és un dels millors "Mime" que hem tingut al Liceu, com actor i com a cantant.

Com es veu, no segueixo l'ordre del programa, sinó el de la impressió que els artistes em produïren, i, si no els cito tots, no és perquè cap d'ells fos indigne de la part que se li havia confiat, que ben al contrari mereixen tots els meus elogis, sinó perquè no tinc l'espai que per a fer-ho s'hauria de menester.

La senyora Maria Hussa es va endur les simpaties del públic. La seva versió de Siglinda, encesa de passió, i de Gertruda, plàcida com una migdiada d'estiu, no se'ns oblidarà fàcilment. La senyora Hafgren encarnà bé el paper de Walkyria. La senyora Strack i els senyors Leuer, Marowsky i Wiedemann, també ens deixaren un bon record.

CLAU DE SOL

GOYA

Amb el títol de "Tenorios del segle XX", ha estrenat Elena Jordi "L'ennemie", una comèdia d'André Paul Antoine. La traducció d'aquesta obra és anònima. Aquest anònim perjudica visiblement la comèdia. Una bona comèdia necessita un bon traductor, un traductor de solvència, d'autoritat, de cèdula literària. Pensem en Manuel de Montoliu traduint "La felicitat en un recó", de Sudermann; en Casas Carbó i Pompeu Fabra traduint "Espectres", d'Ibsen; en Morera i Galicia, traduint "El Marxant de Venècia", de Shakespeare.

Quan el traductor té una reconeguda solvència literària avala l'obra, la valua de la qual desconeix el gran públic. Això calia que ho tingués en compte la direcció del Goya. Això, i el títol que el traductor ha posat a l'obra. Es un títol d'un mal gust manifest, un títol de peça d'aquestes que encara hom representa en algunes societats recreatives el diumenge a la tarda. I un títol, a més a més, que no té res a veure amb l'obra. L'obra està escrita en un català incorrecte, antilitèrari, del que ara es parla; en aquell català que tan plaia al senyor Salvat, ex-director del Teatre Novetats. Les preferències del senyor Salvat per aquest català, no són pas una recomanació.

Així, per aquest títol poca-solta i per presentar-nos l'obra sense l'aval d'una signatura solvent, la nit de l'estrena al Goya hi havia una concurrència escassa.

I és llàstima, perquè es tracta d'una comèdia molt nova, molt original; d'una comèdia deliciosa.

Una comèdia un xic amarga, d'una gràcia trista que em recorda Pittigrilli i Chiarelli: el Pittigrilli de "Oltraggio al pudore", de "La vergine a diciotto caratti"; el Chiarelli de "La maschera e il volto", de "La scala di seta".

Molt bé deu estar l'obra, quan s'ha pogut salvar, malgrat una traducció tan grollera, tan mancada de tota qualitat.

La presentació, esplèndida, d'un bon gust extraordinari. Avui com avui el Goya és el teatre que presenta les obres amb una dignitat i bellesa, amb un esperit més modern. Fontanals, per aquest miracle que ha obrat en la nostra escena, mereix tots els elogis. El decorat de "L'ennemie" és resolt d'una manera admirable.

La interpretació força digna d'estima. Elena Jordi, a més de molt ben vestida, molt discreta. Berta Cambra és una actriu de grans possibilitats. Molt bé de gest i de caracterització Josep Llimona. I molt bé també, distingit i exacte al tipus imaginat per l'autor, l'estimable Joan Xuclà. Tampoc cal oblidar els senyors Amorós i Blanes.

MANUEL BORRELL I MAS

ESPANYOL

Rodríguez Grahit és un jove que treballa amb fe i entusiasme. Ara ha estrenat una obra nova, en un acte: "El clavell de sang". Fa bé Josep Santperé d'obrir les portes del seu teatre als joves, i sols elogis mereix aquest gest. Estrenant obres d'autors joves, com són Rodríguez Grahit, Francesc Oliva, Josep Serra i altres, fa possible la creació de novel·lors.

"El clavell de sang", de Rodríguez Grahit, no és pas una obra definitiva ni molt menys. Però tampoc hom li pot demanar a un jove una obra definitiva. En aquest acte de Rodríguez Grahit, més que realitats d'una maduresa s'hi veuen possibilitats. Ja és molt.

L'acció, un xic precipitada vers els finals, és duta amb una certa traça. El diàleg, correcte i àgil. Tot fa l'efecte d'una cosa esbossada. Però en aquest esbós d'"El clavell de sang" s'hi veu un autor dramàtic que pot fer quelcom de bo.

Bé, força bé, la interpretació.

TALIA

"Vigila'm la dona" és un vodevil del senyor H. Dourdon. No sabem si es tracta d'un autor nou o d'un autor francès. Sigui com sigui, el senyor Dourdon ens era del tot desconegut. Ens dol que se'ns hagi presentat amb una obreta tan poca cosa com "Vigila'm la dona". En aquesta comèdia tot fa l'efecte de cosa vella i tronada, que no interessa al públic.

Val a dir una cosa: sempre és millor això que "Calenta, freda, o a gust del consumidor".

NOVETATS

Germaine Dermoz i Henry Bósc, acompanyats de la que fou Miss France el passat any 1928, han donat unes representacions de teatre francès. Les obres escollides són tres, com les filles d'Helena: "La Rafale", "L'ennemie" i "L'Exaltation".

"La Rafale" és una obra de Bernstein, ja coneguda del nostre públic. De "L'ennemie" que es representa en català al teatre Goya, ja us en haurà dit quelcom el company Borrell i Mas. De "L'Exaltation" no som a temps de parlar-ne. Ho farem en el número vinent.

BARCELONA

"América fragante" és un espectacle compost de monòlegs, cançons, danses típiques: un espectacle que, la veritat, a nosaltres ens fa poca gràcia. No ens sembla digne ni d'una actriu com Catarina Bàrcena, ni d'un autor del bon gust com altres vegades ha demostrat el senyor Martínez Sierra, autor de comèdies dignes de tot elogi.

Que segueixi el senyor Martínez Sierra donant-nos comèdies com "El pobrecito Juan", "El enamorado", "Primavera en Otoño", "Navidad", i altres i que segueixi interpretant-les Catarina Bàrcena.

Però, per Déu, que no es dediquin a les varietés.

OLYMPIA

Diumenge debutaren en aquest teatre les foques de Winston, que és un número que no es pot deixar de veure, puix (contràriament de les que hem vist fins ara) treballen dins de l'aigua, que és molt més difícil.

Un altre dels números nous és la troupe russa "Max Theilou", saltadors a bàscula i acrobates notabilíssims.

Entre els altres bons números nous, s'hi compta Catalini, amb el seu número d'erupció damunt d'una plataforma "ruant". El Trio "Harry Holts", ciclistes-futbolistes; Miss Regina, amazona notabilíssima.

Creguin que el programa de l'Olympia és d'allò que fa molts anys que no s'havia vist.

COMIC

Continua amb plens cada dia l'espectacle "Cleopatra"; ja era de preveure, donat el luxe de presentació d'aquest espectacle i la preciosa música del mestre Rosselló.

Tenim "Cleopatra" per diès.

* * *

En Salvador Vilaregut ha traduït al català una comèdia en tres actes del popular novel·lista francès Honorat de Balzac. Aquesta comèdia es titula "La Quimeta Maca".

No en dubtem pas de l'èxit tractant-se de l'adaptador, home que coneix a fons tots els secrets del teatre. Salvador Vilaregut ja ens ha donat proves d'ésser un dels primers homes dels que tracten en coses de teatre que sap on té la mà dreta.

Els grans magatzems Jorba acaben d'editar un magnífic calendari per l'any 1930 amb una al·legoria reproduint una esplèndida vista de l'Exposició de nit amb les lluminàries.

Es extraordinari. D'ençà que Barcelona està de festa contínua, a Barcelona hi ha molts més naixements que morts.

Aquests darrers mesos, la natalitat ha superat gairebé fins el doble de les defuncions.

Això és, senzillament, que la voluntat col·lectiva pot molt. Es que els vells no volen morir sense veure el Palau de les Missions i el "tubo de la risa".

Aquesta vegada sí que no ha tingut el més lleu res-sò, la més mínima importància, l'eclipsi de sol anunciat.

Inútilment s'esgargamellaren en predir-lo els saberucs astròlegs; ningú no va fer-ne cas.

I es comprèn, si bé es mira, que ens trobem en ple període exposicionista.

Què ens importen les facècies del cel, si aci baix tenim meravelles pel pare i per la mare, per donar i per vendre?

Aviat tindrà lloc el judici oral per la causa seguida amb motiu del famós crim del carrer d'Orteu.

Aviat, doncs, tindrem l'avinentesa de constatar el groller entusiasme que provoquen aqueixa mena d'espectacles morboses.

A les redaccions dels nostres diaris continua la ratxa de senyors que no saben escriure.

L'altre dia, "Las Noticias", parlant de Josep Anselm Clavé, li diu "malogrado" compositor.

"Malogrado", un home que mor en edat més que madura i que ha donat tot el que de si podia donar?

Es un càstig que nois periodistes se'n vagin del món desconeixent el vertader sentit dels mots que escriuen. Pobrets, ells sí que són uns "malogrados"!

A l'Ajuntament del poble de Zarzuela del Norte, els lladre-gots escalaren l'edifici, entraren pel balcó principal, obriren la porta de la secretaria amb un rossinyol, se'n duguren la caixa de cabals a un lloc proper, la violentaren a cops de roc, la guàrdia civil els perseguí...

Ara, digueu-me si d'un poble on passen totes aquestes cosasses, no fóra millor de dir-li, en lloc de "Zarzuela", "Melodrama"!

Observeu també que, pel que es veu, hi ha "zarzueles" per tots quatre cantons.

"Zarzuela al Norte y Zarzuela al Sud.

Zarzuela al Este y también al Oeste".

"Per plaure als altres — escrivia La Rochefoucauld — cal parlar del que els interressi i agradi, evitar les disputes sobre coses indiferents, fer-los poques preguntes, i no deixar mai entendre que hom pretén tenir més raó que ells."

AQUEST NUMERO

HA ESTAT REVISAT

PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Imp. "L'Esquella" i "La Campana". — Om, 8. — Barna.

VIES URINARIE

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flúxus*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessitat del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *ulceres vari-coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regnerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *potuacions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sòkatarç, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrotllament, tractament i guariment de les dites malalties.

Els millors discos són els de

La voz

de su amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Exposició Internacional de Barcelona

Oberta des de les nou del matí fins la una de la matinada

El públic podrà visitar tots els dies els Palaus i Pavellons des de les deu del matí a les set de la tarda.

PALACIO NACIONAL

Obert tots els dies des de les deu del matí fins a les quatre de la tarda.

Entrada al Palació Nacional, UNA pesseta

NOTA: Els diumenges podrà visitar-se el Palació Nacional gratuïtament des de les deu fins a les dotze del matí, i de dotze a quatre de la tarda. L'entrada serà de 0,50 pessetes. (Impostos a càrrec del públic).

El Palau d'Art Modern es tancarà
al públic a les quatre de la tarda

POBLE ESPANYOL

Obert tots els dies des de les nou del matí a la una de la matinada. Entrada ordinària, una pesseta.

El públic podrà visitar els Diorames i Quixot, conjuntament, per una pesseta.

(Els impostos a càrrec del públic).

A tots els espectacles que es celebren a l'Estadi, Pistes Tennis, Teatre Grec i Piscina, hi haurà servei de coixinets al preu de ptes. 0,50.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

Uns quantís llibres de guerra

«Sin novedad en el frente», «Los que teníamos 12 años», «El sargento Grischa», tots ells de gran èxit, perquè els han sabut fer una propaganda a la Premsa

En canvi, nosaltres hem tingut un llibre nostre, escrit per un català. Un llibre de guerra tan interessant com els altres; però no li hem donat importància. Ara tenim ocasió de llegir-lo

Aquest llibre es titula

En el repòs de la trinxera

PER FREDERIC PUJULA

Llibre de guerra, emocionant, vibrant, cruel; llibre que la seva lectura arriba al cor de qui el llegeix

COMPREU tot seguit

En el repòs de la trinxera

D'EN FREDERIC PUJULÀ

Preu: 3,50 Ptes.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

L'impòst no fóra res...
sense els forasters